

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки РСО-Алания

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
средняя общеобразовательная школа № 3 г. Алагира

«УТВЕРЖДЕНА»
в составе содержательного раздела
ООП НОО

Приказ № 104-ОД от 31.08.2024 г.
Директор школы

Рабочая программа

по учебному предмету
«Литературное чтение на родном (осетинском) языке»

НАЧАЛЬНОЕ ОБЩЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ
3 класс

КУСÆН ПРОГРАММАЕ ЧИНЫГ «ЛИТЕРАТУРОН КÆСЫНАД»-МÆ (3 КЪЛАС)

Æмбарынгæнæн фыстæг

Кусæн программæ арæзт æрцыд ног стандарты домæнтæм гæсгæ æмæ ЮНЕСКО-йы кафедрæйы арæзт ахуырадон комплекты бындурыл. Ирон литературон кæсынадæн лæвæрд цауы къуыри 1, 5сахаты. Æдæппæт 34 ахуырадон къуыри-51 сахаты.

Райдайæн скъолайы бындур æвæрд æрцауы сывæллæтты алывæрсыг рæзтæн.

Уымæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæныны хъуыддаг арæзт у ахæм нысан æмæ хæстæ сæххæст кæнынмæ:

- хъуамæ сывæллæттæ сæ кæрæдзимæ иронау дзурын сахуыр уой. Уый тыххæй та хъæуы фидар фæлтæрддзинад кæсын, фыссын æмæ хъуыды кæнынаей;
- иумæйаг ахуырадон зонындзинæдтæ бæрзонддæр кæнын; ныхасы рæзтыл кусын; фылдæр базонынмæ æмæ интеллект уæрæхдæр кæнынмæ тырнын;
- мадæлон æвзаджы фæрцы сывæллоны алывæрсыгæй хъомыл кæнын;
- хъазты хуызы сывæллæтты эмоционалон уавæр рæзын кæнын;
- зонындзинæдтæ фылдæр кæнынмæ тырнындзинад рæзын кæнын.

Куыд зонæм, афтæмæй æппæтæй хуыздæр фадат уыцы нысантæ сæххæст кæнынаен ис кæсыны урокты.

Ног стандартты домæнтæ сты, цæмæй Уæрæсейы цæрæг алы адæмæн дæр йе 'взаджы кад се 'хсæн бæрзонддæр ист æрцауа, цæхгæр фæхуыздæр уа йæ ахуыр кæныны хъуыддаг. Уыцы хæстæ та æххæст кæны райдайæн скъола.

Кæсыны программæйы сæйраг идея у скъоладзауы ахуыры процессы сæйраг архайæг уæвынмæ сразæнгард кæнын.

Кæсыны программæйы сæйраг хицæндзинад – скъоладзаутæн комплексон æгъдауæй литературон кæсынады æгъдæуттæ бацамоннын.

Кæсыны программæйы спецификон хицæндзинæдтæ:

- текстыл бакусын куыд ныхасы иуæгыл;
- литературон уацмысы дзырдты аивдзинад æмæ сæ хицæндзинæдтæ жанртæм гæсгæ æвзарын;
- уацмысы æвзаг æмæ сывæллæтты ныхасыл уыцы иумæ куыст;
- уацмысыл æмæ сывæллæттæн фыст чингуытыл иумæйагæй кусын;
- сывæллæттæн тексты тыххæй зонындзинæдтæ дæттын, æмæ аивадон
- литературон уацмысы мидис æмбарын кæнгæйæ сабиты миддуне хъæздыгдæр кæныныл куыст.

Программæ домы, цæмæй скъоладзаутæ базоней тексты сæйрагдæр хъуыды рахицæн кæнын, уацмысы мидис хи ныхæстæй радзурын, дзырдты нысаниуæг зонын, текстæн йæ аивадон æууæлтæ рахатын; сахуыр уой хъуыды кæнын, рæза сæ аивадон æнкъарынад, цымыдис æмæ разæнгард кæной чиныг кæсынмæ.

Кæсыны программæйы сæйраг нысан:

- сабиты чиныг кæсынмæ разæнгард кæнын ; ирон, уырыссаг ама æппæтдунеон литературæйы хуыздæр уацмысты фæрцы сывæллæтты миддуне хъæздыгдæр кæнын.

Кæсыны программæйы сæйраг хæстæ:

1. скъоладзауты дзырдгай хъæрæй кæсын ахуыр кæнын;
2. чиныг кæнæ хицæн уацмысы мидис æмбарын;
3. литературон уацмыстæ жанртæм гæсгæ æвзарын зонын;
4. сывæллæттæн фыст литературæйы зындгонддæр авторты зонын; цы уацымстæ ахуыр кæнынц, уыдоны авторты зæрдыл дарын.
5. уацмысы архайджыты мидуавæр æнкъарын;
6. цардмæ эстетикон æнкъарæнтæ гуырын кæнын;
7. сывæллæтты дунеæмбарынад уæрæх кæнын;
8. сывæллæтты ныхас хæздыг кæнын;
9. скъоладзауты чиныг кæсынмæ разæнгард кæнын.

Текстыл кусгæйæ сывæллæтты ныхасы арæхстдзинад разынгæнæн мадзæлттæ:

1. *Кæсыны навиктæ рæзын кæнын:*

- раст æмæ æмбаргæ каст;
- дзырдгай каст;
- хуыздæр кæсæджы конкурстæ æмæ ерыстæ аразын;
- тагъ кæсыныл фæлтæрын.

2. *Аив кæсын æмæ дзурын:*

- хъæрæй æмæ хинымæры каст;
- раст дикции аразын, хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты раст артикуляцийыл куыст;
- тагъддзуринагтæ кæсын;
- орфоэпийы нормæтæ ахуыр кæнын;
- рольтæм гæсгæ кæсын.

3 къласы «Литературон кæсынады» сæйраг ахуыргæнинаг æрмæг (51 сах.)

Сæрды мысинæгтæ (3 сахаты)

Дуне у уыци-уыцитæй конд, уыдонмæ сыгъзæрин дæгъæл-зонд. (4 сахаты)

Байрай, бæркадджын бурзачъе фæззæг! (4 сахаты)

Мæргътæ æмæ цæрæгойты дунейы. (6 сахаты)

Скодта Митын Лæг йæ үрс кæрц. (7 сахаты)

Кæмæн цы... (7 сахаты)

Хорз зæрдæйæн-уарзт. (6 сахаты)

Чи фехъуыста диссæгтæ, диссæгтæ-тæмæссæгтæ? (3 сахаты)

Æфтауы бæстæ дидинæг, сыфтæр! (4 сахаты)

Уæлахизы бæрæгбон. (5 сахаты)

Кæм райгурдтæн, мæхи кæм базыдтон (2 сахаты)

УНИВЕРСАЛОН АХУЫРАДОН АРХÆЙДТÆ:

Зонындзинадтæ райсыныл архайд (познавательные):

Информаци агурын тексты, таблицæты, иллюстрациты, схемæты, компьютеры.

Кæсыны алыхуызтæй пайда кæнын: фактуалон, æмбæхст хъуыдытæ.

Анализ кæнын (сæйраг хъуыды хицæн кæнын, цæмæй арæзт у), хатдзæгтæ кæнын фактты бындурыл.

Фæзындтæ æмæ фактгæ къордтыл дих кæнын, информаци аразын (пъланы, тексты, таблицæйы, схемæйы хуызы).

Фактгæ, фæзындтæ, абстрактон æмбарындтæ кæрæдзиимæ барын.

Аххосæгтæ агурын æмæ сын хатдзæгтæ кæнын.

Ахуыргæнæджы æххуысæй, кæнæ хибарæй ассоциатитæ агурын, модельтæ аразын.

Регулятивон универсалон архайд:

Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокаен, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй.

Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй.

Ахуыргæнæджы æххуысæй кæнæ хибарæй архайдæн пълан аразын.

Пъланмæ гæсгæ кусын, нысанымæ йæ барын, рæдыдтæ агурын æмæ сæ раст кæнын.

Критеритæм гæсгæ нысан сæххæст кæныны къæпхæн сбæрæг кæнын.

Коммуникативон универсалон архайд:

Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ факттæй æххæст кæнын.

Хи хъуыдытæ айвынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.

Диалогы архайын: Искæмæ хъусын æмæ йæ фехъусын.

Æндæр искайы позици æмбарын(тексты авторимæ диалогы цæуын).

Алыхуызон хæстæ сæххæст кæныны тыххæй фысгæ æмæ дзургæ тексттæ аразын (хибарæй æмæ ахуыргæнæгимæ).

Коммуникативон хæстæ сæххæст кæнынаен алыхуызы ныхасы ситуацитæ аразын.

Къæйтты,къордты кусын(лидеры, критикы, æххæстгæнæджы ролы).

Конфликттæ мынæг кæнын, баныхас кæнын зонын, барын.

Удгоймагон универсалон архайд (личностные):

Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, алыхуызон ситуациы йын аргъ кæнын зонын.

Адæймаджы раконд хъуыддагтæй хорз кæнæ æвзæр рахонæн кæцыйæн ис, уый æмбарын(афтæ хи хъуыддагтæн дæр).

Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын.

Дæ райгуырæн бæстæимæ, Уæрæсеимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын æмæ сæ дзурын.

Дæхи хуызæн чи нæу, ахæм адæмимæ дзурын зонын, æндæр адæмы хæттыты минавæрттæн аргъ кæнын.

Иумæйаг хи дарыны æгъдауттæй пайда кæнын зонын, конфликттæй хи хъахъхъæнын.

Алыхуызон ситуациы хи дарыны æгъдауттæ æвзарын зонын.

Хи æвзæр миниуджытæ зонын æмæ сын дзуапп дæттын(хи æфхæрын зонын, искæйы æфхæрд æмбарын дæхи раконд æвзæр хъуыддаджы тыххæй)

Азы кæронмæ скъоладзаутæ хъуамæ арæхсой æмæ базоней:

- æмбаргæ, аив æмæ раст кæсын;
- хъæлæсы уаг раст аразын;
- чысыл текст хинымæр кæсын;
- цы уацмыс бакастысты, уый мидисæй фæрстытæн раст дзуаппытæ дæттын;
- сæ хъуыдымæ гæсгæ кæрæдзимæ хæстæг дзырдтæ иртасын;
- радзырд, аргъау, æмдзæвгæ кæрæдзийæ иртасын;
- зындгонд фысджыты нæмттæ зонын, сæ уацмыстæ сын ранымайын.

Тематикон пълан (3 кълас)

№	Темæ	Сахæттæ	Боны нымац
Сæрды мысинæгтæ.		3	
1.	Сæрд. Хетæгкаты Къ.	1	
2.	Рувас æмæ уæрыкк.	1	
3.	Хозиты М. Сæрдыгон райсом. Нал баззади бонæй.	1	
Дуне у уыци-уыцитæй конд, уыдонимæ сызгъæрин дæгъæл-зонд.		4	
4.	Рувас æмæ Сæгъ. Эзоп	1	
5.	Санаты Сем. Чеджемты Геор	1	
6.	Æппæты сæйрагдæр. М. Зоценко	1	
7.	Хæмæты балц сахармæ. Джыккайты Ш.	1	
Байрай, бæркаджын бурзачъе фæззæг!		4	
8.	Фæззæг. Хетæгкаты Къ.	1	
9.	Сабитæ æмæ Фæззæг. Хозиты Я.	1	

10.	Афтæ райдыдта фæззæг. Чеджемты Г.	1	
11.	Парчы. Хъодзаты Æ. Хърихъупп. Чеджемты Г.	1	
Мæргътæ æмæ цæрæгойты дунейы.		6	
12.	Цъиу æмæ сывæллæ. Хетæгкаты Къ.	1	
13.	Дыууæ дзывылдары. М. Пришвин	1	
14.	Тикис æма мистæ. Астемыраты И.	1	
15.	Æхсары цуан. Джыккайты Ш.	1	
16.	Уыг. В. Бианки	1	
17.	Мæлдзыг æмæ æхсæнкъ.	1	
Скодта Митын Лæг йæ урс кæрц.		7	
18.	Сабитæ æмæ Зымæг. Хозиты Я.	1	
19.	Зымæг. Дзугаты Г.	1	
20.	Зымæг хæхты. Кокайты Т. Цымыдис. Къадзаты С.	1	
21.	Зымæгон цуан. Чеджемты Г.	1	
22.	Зымæгон. Хозиты М. Зымæгон ныв. Уалыты Л.	1	
23.	Нæуæгбонты зарæг. Хетæгкаты Къ.	1	

24.	Ног азы чи рцыд, ахæм æцæг хабар. С. Михалков	1	
Кæмæн цы...		7	
25.	Кæмæн цы... Хетæгкаты Къ.	1	
26.	Хъохъо. Джыккайты Ш.	1	
27.	Бирæгъыл сайд куыд æрцыд. С. Михалков	1	
28.	Фыдфыдуæгты Фыдбылыз, кæнæ Амындтытæ-ардыдтытæ. Астемыраты И.	1	
29.	Скъаппы. В. Голявкин	1	
30.	Кудзиго. Колити В.	1	
31.	Робин-Бобин	1	
Хорз зæрдæйæн – уарзт.		6	
32.	Ныстуантæ. Дзасохты М.	1	
33.	Æцæг æмбал. Багаты Л.	1	
34.	Бæтæг раст бакодта. Тъехты А.	1	
35-36.	Фондзæй иу кæрддзæмы. Г.- Х. Андерсен	2	
37.	Узун æма паддзах.	1	

Чи фехъуыста диссæгтæ, диссæгтæ- тæмæссæгтæ?		3	
38.	Диссæгтæ.Чеджемты Геор	1	
39.	Алцы иннæрдæм фæцис. Къадзаты С. Кадтæй-Цадтæй	1	
40.	Сырдон уæйгуты куыд фæсайдта.	1	
Æфтауы бæстæ дидинаг, сыфтæр!		4	
41.	Чи дæ? Хетæгкаты Къ.	1	
42.	Уалдзæг Ирыстоны. Гæдиаты С.	1	
43.	Уалдзыгон бæрæгбон, Чеджемты Г.	1	
44.	Тулдз æмæ Мæцкъор. Коцойты А.	1	
Уæлахизы бæрæгбон.		5	
45.	Хъæбатыр Иссæ. Баситы М.	1	
46.	Илитæ. Дзаттиаты Т.	1	
47.	Цыколайæг лæппутæ. Бесаты Т.	1	
48.	Æнæном салдат. Цæрукъаты В.	1	
49.	Иумæйаг у зæхх. Цæгæраты Г.	1	
Кæм райгуырдтæн, мæхи кæм базыдтон.		2	
50.	Цæмæн æй уарзын æз мæ Фыдыбæстæ? Гæдиаты Ц.	1	

	Фыдыбæстæ. Къадзаты С.		
51.	Ирыстон. Бзарты Р.	1	